

LP.	Instytucja zgłaszająca	Miejsce, do którego odnosi się uwaga/propozycja (RPO - Lubuskie 2020, rozdział i numer strony)	rekomendacja	Proponowany sposób uwzględnienia	odniesienie Instytucji Zarządzającej
1	ATMOTERM S.A.	Oś Priorytetowa 1. Gospodarka i innowacje. PI 1.2. Pobudzenie aktywności przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej oraz działalności innowacyjnej.	Dodatkowe kryterium dla działań z zakresu ekoinnowacji	RPO – Lubuskie 2020 nie zawiera działań nakierowanych wprost na ekoinnowacje. Proponuje się aby na poziomie realizacji Programu: - w PI 1.2 w osi 1. zastosować kryterium dodatkowych punktów za działania z zakresu ekoinnowacji Uzasadnienie: Program powinien wspierać realizację przedsięwzięć w zakresie opracowywania i wdrażania nowoczesnych, innowacyjnych technologii w zakresie poprawy stanu środowiska. Dotyczy to zwłaszcza promocji i wsparcia dla inkubatorów przedsiębiorczości oraz wsparciu inwestycji start-up'ów obejmujących np. zrównoważoną produkcję, recykling, oczyszczanie wód i ścieków, filtrację i kontrolę emisji, efektywność energetyczną, energooszczędne budownictwo oraz inne ekologiczne rozwiązania dla pozostałych branż gospodarki.	Proponowana rekomendacja zostanie uwzględniona na etapie tworzenia Uszczegółowienia do RPO – Lubuskie 2020 oraz kryteriów oceny.
2	ATMOTERM S.A.	Oś Priorytetowa 4. Środowisko i kultura. PI 6.1. Poprawa stanu środowiska w regionie poprzez realizację inwestycji w sektorze gospodarki odpadami	Dodatkowe kryterium dla działań z zakresu edukacji ekologicznej dotyczącej gospodarowania odpadami komunalnymi	W tworzeniu systemu gospodarki odpadami komunalnymi konieczne jest prowadzenie działań związanych z edukacją ekologiczną. Proponuje się aby na poziomie realizacji Programu: - w PI 6.1. w osi 4. Przy wsparciu inwestycji z gospodarki odpadami komunalnymi zastosować kryterium dodatkowych punktów za przeprowadzenie edukacji ekologicznej z zasad minimalizacji i segregacji odpadów komunalnych. Uzasadnienie: W celu osiągnięcia nałożonych na Polskę wymogów w zakresie gospodarki odpadami (m.in. hierarchia gospodarowania odpadami, ograniczenie składowania odpadów komunalnych) Program powinien wspierać edukację ekologiczną w tym zakresie.	Proponowana rekomendacja będzie brana pod uwagę na etapie tworzenia Uszczegółowienia do RPO – Lubuskie 2020 oraz kryteriów oceny. Należy jednak zwrócić uwagę, iż wsparcie zaplanowane w ramach PI 6.1 będzie realizowane zgodnie z WPGO oraz planami inwestycyjnymi w zakresie gospodarki odpadami.
3	ATMOTERM S.A.	Oś Priorytetowa 4. Środowisko i kultura. PI 5.2.: Poprawa stanu bezpieczeństwa w regionie, w tym zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, poprzez stałe podnoszenie poziomu wyposażenia służb ratowniczych w sprzęt do likwidacji skutków nadzwyczajnych zagrożeń oraz rozwój form małej retencji.	Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przeciwpowodziowej	Priorytet we właściwy sposób wskazuje na konieczność zapobiegania skutkom niekorzystnych zjawisk pogodowych (powodzi) poprzez rozbudowę i budowę zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych. Wszelkie działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej muszą spełniać wymagania Ramowej Dyrektywy Wodnej, Dyrektywy powodziowej oraz dyrektywy ptasiej i siedliskowej, z tego względu proponuje się na poziomie Programu lub jego Uszczegółowienia zapis: „Działania podejmowane w ramach OP będą zgodne z tzw. Ramową Dyrektywą Wodną, Dyrektywą powodziową oraz Dyrektywą ptasią i siedliskową. Z tego względu preferowane będą projekty obejmujące przykładowo: ☒ ograniczenia intensywności spływu powierzchniowego m.in. poprzez przekształcanie gruntów ornych w użytki zielone, retencję na istniejących systemach melioracyjnych terenów rolnych i leśnych, ograniczenie powierzchni nieprzepuszczalnych, ochronę i odtwarzanie mokradeł, odpowiednie zabiegi agrotechniczne, ☒ działania na rzecz zwiększenia retencji dolinowej,tj.: odsuwanie wałów od koryta rzeki na odcinkach bez zabudowy, zachowanie naturalnych i renaturyzacja przekształconych odcinków cieków i obszarów zalewowych, ☒ tworzenie suchych zbiorników i polderów zalewowych.” Uzasadnienie: Uwzględnienie działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej realizujących wymagania Ramowej Dyrektywy Wodnej, Dyrektywy powodziowej oraz dyrektywy ptasiej i siedliskowej, przyczyni się do	Proponowana rekomendacja zostanie uwzględniona na etapie tworzenia Uszczegółowienia do RPO – Lubuskie 2020.
4	ATMOTERM S.A.	Oś Priorytetowa 4. Środowisko i kultura. PI 5.2.	Doprecyzowano zapisów odnośnie rodzajów działań – wczesne ostrzeżenie i monitoring	Proponuje się na poziomie Programu lub Uszczegółowienia dodanie do listy typów projektów: • „zakup i wdrożenie systemów monitorowania zagrożeń i wczesnego ostrzegania przed zjawiskami naturalnymi” Uzasadnienie: Właściwa ochrona przeciwpowodziowa opiera się na odpowiednio wczesnym rozpoznaniu zagrożenia (np. przewidywaniu wielkości przepływów na podstawie szacowanych opadów). Rozwiązanie to umożliwiłoby szybką reakcję na potencjalne zagrożenia, które byłyby eliminowane poprzez odpowiednie wczesne przygotowanie zbiorników retencyjnych na przyjęcie fali powodziowej oraz ostrzeżenie i poinformowanie ludności na terenach zagrożonych	Proponowana rekomendacja będzie brana pod uwagę na etapie tworzenia Uszczegółowienia do RPO – Lubuskie 2020.

5	ATMOTERM S.A.	OP. 5. (Gospodarka niskoemisyjna)	<p>Proponuje się zmienić wskaźnik produktu odnoszący się do budynków zmodernizowanych energetycznie. Wydaje się być bardziej zasadne wprowadzenie wskaźnika odnoszącego się do kubatury modernizowanego budynku, ponieważ powierzchnia użytkowa pokazuje rzeczywistą skalę przeprowadzonych działań. Rozpiętość rozmiarów budynków poddawanych zabiegom poprawy efektywności energetycznej może być znaczna. Zatem liczba budynków jest wskaźnikiem, który nie pozwala na wyliczenie efektu ekologicznego, jaki zostanie osiągnięty w wyniku poprawy efektywności energetycznej budynków. Można to natomiast określić, wystarczająco dokładnie, na podstawie powierzchni. Wyliczenie efektu ekologicznego (szczególnie związanego z redukcją emisji gazów cieplarnianych) jest szczególnie istotne z punktu widzenia polityki UE, która w ramach gospodarki niskoemisyjnej chce finansować działania nastawione właśnie na ochronę klimatu poprzez redukcję emisji CO₂.</p>	<p>W ramach PI 4.3. Cel szczegółowy: Racjonalizacja zużycia energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym, proponuje się zamiast wskaźnika produktu: - "Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.]" zastosować wskaźnik: - "Kubatura zmodernizowanych energetycznie budynków [m²] Beneficjenci/IZ"</p>	<p>Proponowana rekomendacja zostanie uwzględniona na etapie tworzenia szczegółowego systemu monitorowania Programu. Wskaźniki zaproponowane w projekcie RPO pochodzą ze wspólnej listy wskaźników kluczowych, która jest podstawą do opomiarowania głównego wsparcia określonego w RPO. Natomiast na etapie dalszych prac związanych z przygotowaniem systemu monitorowania wskaźniki będą uszczegółowiane oraz odnoszone do poziomu konkretnych typów projektów.</p>
6	ATMOTERM S.A.	OP. 5. (Gospodarka niskoemisyjna)	<p>Wskaźnikiem dobrze oddającym efekt przeprowadzonych działań w zakresie zwiększenia udziału OZE jest "Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej [MW]". Wskaźnik ten pokazuje lepiej uzyskany efekt (w tym efekt ekologiczny) interwencji.</p>	<p>W ramach PI 4.1. Cel szczegółowy: Zwiększenie udziału produkcji energii z OZE na terenie województwa lubuskiego proponuje się dodanie wskaźnika produktu: Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej [MW], Beneficjenci/IZ</p>	<p>Proponowana rekomendacja zostanie uwzględniona na etapie tworzenia szczegółowego systemu monitorowania Programu. Wskaźniki zaproponowane w projekcie RPO pochodzą ze wspólnej listy wskaźników kluczowych, która jest podstawą do opomiarowania głównego wsparcia określonego w RPO. Natomiast na etapie dalszych prac związanych z przygotowaniem systemu monitorowania wskaźniki będą uszczegółowiane oraz odnoszone do poziomu konkretnych typów projektów.</p>
7	ATMOTERM S.A.	4. (Środowisko i kultura)	<p>Proponuje się dodanie wskaźnika, który odzwierciedlałby dodatkowe uzyskane moce przerobowe w zakresie recyklingu odpadów. Recykling jest po zapobieganiu powstawania odpadów pierwszym rekomendowanym sposobem ich gospodarowania odpadów i na na odzysku (a najlepiej na recyklingu) powinna opierać się gospodarka odpadami. Wskaźnik taki będzie lepiej oddawał efekt ekologiczny zastosowanych działań.</p>	<p>W ramach PI 6.1. Cel szczegółowy: Poprawa stanu środowiska w regionie poprzez realizację inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, proponuje się dodanie wskaźnika produktu: "Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów [Mg/rok], Beneficjenci/IZ"</p>	<p>Proponowana rekomendacja zostanie uwzględniona na etapie tworzenia szczegółowego systemu monitorowania Programu. Wskaźniki zaproponowane w projekcie RPO pochodzą ze wspólnej listy wskaźników kluczowych, która jest podstawą do opomiarowania głównego wsparcia określonego w RPO. Natomiast na etapie dalszych prac związanych z przygotowaniem systemu monitorowania wskaźniki będą uszczegółowiane oraz odnoszone do poziomu konkretnych typów projektów.</p>
8	ATMOTERM S.A.	4. (Środowisko i kultura)	<p>Proponuje się dodanie wskaźnika, który dobrze odda uzyskany efekt (w tymośrednio ekologiczny) przeprowadzonych interwencji z tego względu proponuje się dodanie wskaźnika: "Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków [RLM], Beneficjenci/IZ"</p>	<p>W ramach PI 6.2. Cel szczegółowy: Podniesienie poziomu podstawowych standardów życia mieszkańców województwa poprzez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej "Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków [RLM], Beneficjenci/IZ"</p>	<p>Proponowana rekomendacja zostanie uwzględniona na etapie tworzenia szczegółowego systemu monitorowania Programu. Wskaźniki zaproponowane w projekcie RPO pochodzą ze wspólnej listy wskaźników kluczowych, która jest podstawą do opomiarowania głównego wsparcia określonego w RPO. Natomiast na etapie dalszych prac związanych z przygotowaniem systemu monitorowania wskaźniki będą uszczegółowiane oraz odnoszone do poziomu konkretnych typów projektów.</p>

9	ATMOTERM S.A.	wskaźniki środowiskowe 4. (Środowisko i kultura)	Proponuje się dodanie wskaźnika, który odzwierciedla zastosowane interwencje w zakresie ochrony zabytków przyrody: "Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem [szt.], Beneficjenci/IŻ"	W ramach PI 6.3. Cel szczegółowy: Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego regionu proponuje się dodanie wskaźnika produktu: "Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem [szt.], Beneficjenci/IŻ"	Proponowana rekomendacja zostanie uwzględniona na etapie tworzenia szczegółowego systemu monitorowania Programu. Wskaźniki zaproponowane w projekcie RPO pochodzą ze wspólnej listy wskaźników kluczowych, która jest podstawą do opomiarowania głównego wsparcia określonego w RPO. Natomiast na etapie dalszych prac związanych z przygotowaniem systemu monitorowania wskaźniki będą uszczegółowiane oraz odnoszone do poziomu konkretnych typów projektów.
10	ATMOTERM S.A.	wskaźniki środowiskowe 4. (Środowisko i kultura)	Proponuje się dodanie wskaźników oddających realizację działań z zakresu ochrony przyrody : "Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody [szt.], Beneficjenci/IŻ, RDOŚ, ZPKWL" i "Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony [ha], Beneficjenci/IŻ, RDOŚ"	W ramach PI 6.4. Cel szczegółowy: Ochrona i wykorzystanie kapitału przyrodniczego regionu proponuje się dodanie wskaźników: "Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody [szt.], Beneficjenci/IŻ, RDOŚ, ZPKWL" i "Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony [ha], Beneficjenci/IŻ, RDOŚ"	Proponowana rekomendacja zostanie uwzględniona na etapie tworzenia szczegółowego systemu monitorowania Programu. Wskaźniki zaproponowane w projekcie RPO pochodzą ze wspólnej listy wskaźników kluczowych, która jest podstawą do opomiarowania głównego wsparcia określonego w RPO. Natomiast na etapie dalszych prac związanych z przygotowaniem systemu monitorowania wskaźniki będą uszczegółowiane oraz odnoszone do poziomu konkretnych typów projektów.